

Oplegger SBJ bij achterbanconsultatie Hervormingsagenda Jeugd

Inleiding

Op 17 mei jl. is de concept Hervormingsagenda Jeugd gepubliceerd. Als Samenwerkende Beroepsverenigingen Jeugd (SBJ)¹ zijn we opgelucht dat we deze Hervormingsagenda met een positief advies aan onze achterban kunnen voorleggen ter consultatie. We denken dat we met de gemaakte afspraken op een aantal punten belangrijke verbeteringen doorvoeren in de zorg voor kinderen, jongeren en gezinnen. Essentieel is dat we daarbij ook meer ruimte voor professionals creëren om kwaliteit te leveren en te kunnen blijven leren en ontwikkelen.

Het akkoord is de uitkomst van een lang en intensief en soms moeizaam proces dat in de zomer van 2021 is begonnen na de uitspraak van de arbitragecommissie in mei 2021. Vanuit de beroepsverenigingen hebben we actief deelgenomen aan de werkgroepen die eind 2021 de basis hebben gelegd voor deze agenda en de evaluatie van het Zorg voor de Jeugdprogramma dat destijds het einde van de looptijd naderde. Daarna kwam een periode waarbij verschillende partijen tijdelijk of definitief uit het proces zijn gestapt. En hoewel wij niet tevreden zijn over hoe stroperig het traject is verlopen, is het belangrijk en goed geweest dat we wel als onderdeel van de vijfhoek aan tafel zijn blijven zitten. Omdat wij geloven dat alleen door deel te (blijven) nemen wij op konden komen voor onze achterbannen, de professionals, die zich iedere dag inzetten voor het bieden van de beste jeugdhulp. Een tijdlijn van de laatste fase van de Hervormingsagenda, inclusief de versies, stuurgroepen en Bestuurlijke Overleggen, staat op de laatste pagina van deze oplegger.

De integrale tekst van de agenda die nu voor ligt is het resultaat van inzet en compromissen. Het had wat ons betreft op punten zeker concreter gemogen, meer uitgewerkt en soms ook simpelweg anders. Maar niettemin zijn we wel tevreden over het eindresultaat. De punten die jullie ons van tevoren hebben meegegeven en die wij vanuit SBJ hebben ingebracht in de werkgroepen en later in de stuurgroepen en het bestuurlijk overleggen, zijn veelal in de agenda terechtgekomen. Daarvoor is er gelobbyd bij andere partijen om hen achter onze punten te krijgen en hebben Vera en Arne zich hard gemaakt in de diverse overleggen. We hebben er vertrouwen in dat met deze agenda het jeugdzorgstelsel op een aantal cruciale onderdelen wordt versterkt. We hopen dan ook dat jullie kunnen instemmen met de tekst van de Hervormingsagenda Jeugd zoals in de bijlage weergegeven.

Waar we tevreden over zijn

Kwaliteit en blijvend leren

Als professionals zijn wij – samen met branches en clientorganisaties – trekker van een van de belangrijkste thema's van de Hervormingsagenda: Kwaliteit en blijvend leren. Hiermee hebben wij de

---

¹ Nederlands Instituut van Psychologen (NIP), Jeugdartsen Nederland (AJN), Nederlandse Vereniging voor Psychiatrie (NVvP), Beroepsvereniging van Professionals in Sociaal Werk (BPSW), Nederlandse Vereniging van pedagogen en Onderwijskundigen (NVO), de Beroepsvereniging voor kinder- en jongerenwerk (BVjong), Landelijke Vereniging van Vrijgevestigde Psychologen & psychotherapeuten (LVVP), Federatie Vaktherapeutische Beroepen (FVB), Beroepsvereniging verzorgenden en verpleegkundigen Nederland (V&VN), Landelijke Huisartsen Vereniging (LHV), Nederlandse Vereniging voor Kindergeriatrie (NVK).

mogelijkheid om voor professionals concrete verbeteringen te realiseren, zoals meer aandacht en ruimte voor ontwikkeling, en zijn we in de positie om belangrijke zaken als (overzichten van) kwaliteitskaders te ontwikkelen. Het kunnen handelen conform onze professionele standaard staat centraal: werkgevers en aanbieders borgen de kwaliteit die professionals leveren en bieden hiervoor de benodigde randvoorwaarden. Dit thema is een van de weinige waarop fors en meerjarig geïnvesteerd zal worden en wel in een impactvol kwaliteitsprogramma waarin professionals een stevige rol krijgen.

Wij gaan bijdragen aan de werkorganisatie door personen voor te dragen die vervolgens de helft van hun werkweek werkzaam zijn voor de werkorganisatie en zich onder ander bezig zullen gaan houden met het opstellen van een gezamenlijke set kwaliteitskaders voor de jeugdhulp en voorstellen te doen voor aanpassing in de praktijk zodat professionals ruimte en tijd krijgen om te leren.

Administratieve lasten en inkoop jeugdhulp

De inkoop van jeugdhulp wordt versimpeld door betere coördinatie van en afspraken tussen gemeenten over contractering, met als gevolg minder administratie voor professionals. Doelstellingen zijn onder meer een minimalisatie van het aantal productcodes en harmoniseren van verantwoordings-eisen. De ervaringen en inhoudelijke deskundigheid van professionals worden hierbij gebruikt om voorstellen aan te toetsen als ware een 'professional-toets'. Er is een aparte paragraaf in de Hervormingsagenda voor vermindering van de administratieve lasten. Wij worden betrokken bij de uitwerking van de standaardisatie en het terugdringen van het vermijdbaar tijdschrijven. Er komen bindende afspraken over inkoop op regionaal en landelijk niveau waardoor zorg beter geborgd wordt. Op dit punt volgt een AMvB zorgvormen, met de uitwerking daarvan begint het ministerie van VWS nog dit jaar, in afstemming met onder meer SBJ.

Op grond van kwaliteitscriteria kunnen verwijzers bepalen in welke situatie zij een zorgvorm inzetten. Hierbij is de inbreng van professionals leidend en worden ook ervaringsdeskundigen betrokken. Er wordt gekeken naar wat passende hulp en intensiteit van hulp is, ook met inzet van disciplines, zonder differentiatie in beroepen. Ook wordt gekeken naar een onderzoek naar effectiviteit van hulpvormen en professionals zonder dat bepaalde hulpvormen of professionals er direct buiten vallen. Bij het sturen op trajectduur is nu expliciet opgenomen dat het niet moet leiden tot management van gemeente op casusniveau of onnodige administratieve lasten. Wij worden betrokken bij gesprek tussen gemeente en aanbieders over duiding en interpretatie van gegevens over trajectduur.

Voor de specialistische jeugdhulp worden de professionals (met gemeenten en aanbieders) ontlast van een aantal taken om zich te richten op het leveren van kwalitatief goede jeugdhulp. Ook de robuustheid van de jeugdhulpregio's moet bijdragen aan de focus op het leveren van hulp i.p.v. administratieve taken.

Stevige lokale teams en toegang

Een van de belangrijke punten van de agenda is het verstevigen van de lokale teams. In deze teams komt meer aandacht voor multidisciplinariteit en de juiste expertise, tijd ruimte en mandaat. Specialistische expertise van verschillende soorten professionals moet dichtbij beschikbaar zijn. Hierbij wordt de samenwerking met huisartsen, jeugdartsen, kinderartsen en JGZ specifiek benoemd.

Als samenwerkende beroepsverenigingen zijn we betrokken bij het opstellen van een convenant / bestuurlijk kader voor de toegang tot jeugdhulp waarvan de ambitie is dat nog dit jaar samen te maken. Dit kader bevat de vereiste kennis en deskundigheid van in het lokale team werkzame professionals en criteria voor het doen van een brede analyse, waar triage, een verklarende analyse en verwijzing een onderdeel van zijn. Daarbij zal ook de handreiking die wij onder Zorg voor de Jeugd hebben opgesteld (“De juiste professionals op de juiste plaats in het lokale team”)² worden betrokken. Tot slot is de inzet om professionals samen te laten werken met informele steun(figuren) en de juiste randvoorwaarden voor professionals te creëren vanuit werkgevers en/of opdrachtgevers.

Reikwijdte en verbinding aanpalende domeinen

Het lokaal inrichten van het versterken van ouderschap en de pedagogische basis heeft een prominente plek in de agenda gekregen, hetgeen wij als beroepsverenigingen van harte ondersteunen. Hierbij krijgen bovendien professionals uit het jeugd- en jongerenwerk en de jeugdgezondheidszorg nadrukkelijk een plek.

Onze inzet op verbinding met andere sectoren zoals welzijn, kinderopvang en onderwijs is nadrukkelijk opgenomen in de agenda. Maar ook bij de verbinding met aanpalende domeinen (zoals huisvesting en armoedebestrijding – van groot belang bij uitvoeren van jeugdhulp door professionals) wordt specifiek aandacht besteed aan de collectieve inzet van jeugdhulp. Hierbij is opgenomen in de agenda dat de beschikbaarheid van jongerenwerkers, jeugdgezondheidszorgmedewerkers en jeugdhulpmedewerkers voor groepen kinderen veel voordelen biedt.

Op de agenda komt ook de overgang 18-/18+ expliciet terug. De huidige begrenzing van de inzet van middelen rond deze leeftijdsgrens belemmert professionals regelmatig en daarom is het goed dat hier nu aandacht voor komt.

Governance

De inrichting van de samenwerking en de ambitie om dat in gelijkwaardigheid te doen, vinden wij grensverleggend en hebben wij vanuit de beroepsverenigingen en het perspectief van de professional en diens vakinhoud, erg voor gepleit en op veel (moeilijke) momenten geïntervenieerd in de gesprekken binnen de vijfhoek. De nieuwe manier van bestuur en samenwerking, inclusief klanten en professionals, is een wezenlijk andere stijl. We hopen dit nieuwe elan vast te kunnen houden bij de inrichting van de feitelijke implementatie en zijn blij met de eerste aanzet daartoe in het hoofdstuk dat over governance gaat en waar wij bij de opstelling betrokken zijn geweest.

Overige punten

We worden betrokken bij bijna alle onderwerpen, dus ook af- en ombouw van gesloten jeugdhulp en opbouw van alternatieven in de regio.

Er wordt geïnvesteerd in informele steunfiguren als voogd, waar wij als SBJ onder Zorg voor de Jeugd aandacht voor hebben gevraagd. Daarnaast wordt er geïnvesteerd in alternatieve zorg ter

---

² [Handreiking De juiste professional op de juiste plek in het lokale team | voor Jeugd & Gezin](#)

voorkoming van uithuisplaatsing, waardoor ook de werkdruk bij professionals van voogdijinstellingen omlaag zou moeten gaan.

Waar we zorgen over hebben

Inkoop, administratieve lasten en data

De taakgerichte inkoopvariant blijft prominent aanwezig in de Hervormingsagenda en de inkoopmethode Open House wordt beperkt. We hebben dan ook zorgen over de gevolgen voor vrijgevestigde jeugdhulpaanbieders en de druk die mogelijk ontstaat richting onderaannemerschap. Dit staat haaks op onze inzet dat het jeugdhulpaanbod niet mag verschromelen en dat het voor vrijgevestigde jeugdhulpaanbieders belangrijk is om hun eigen praktijk en vrijheid te behouden en niet gedruwd worden in de richting van loondienst of onderaannemerschap. Dat nu in de agenda is opgenomen dat de ervaringen van vrijgevestigde aanbieders worden betrokken bij het vormgeven van een onderzoek naar de taakgerichte variant is slechts een beperkte geruststelling.

De inkoop van zorg van vrijgevestigde jeugdhulpaanbieders heeft in de agenda -en de berichtgeving naar aanleiding van het uitkomen ervan- een onterechte focus op 'lichte zorg'. Beroepen in het zogenaamde 'tussenveld' kunnen ook goede zorg verlenen die niet als 'licht' wordt gekwalificeerd. Het zou bij de inkoop en uitvoering van jeugdhulp niet moeten gaan over 'lichte' of 'zware' hulp, maar over passende hulp.

We zullen ons hard blijven maken dat de intentie nagekomen wordt dat SBJ (en specifiek de vrijgevestigde aanbieders) betrokken worden bij het opstellen van een landelijke geldende standaard voor uniforme wijze van inkoop en contractering en de standaardisatie om vermijdbaar tijdschrijven terug te dringen. Hierbij zullen we ons ook inzetten dat de keuzevrijheid blijft bestaan voor zowel ingekochte zorg als voor cliënten die eigen keuze hulp inkopen met PGB.

Ook voor jeugdzorg die niet verplicht regionaal of landelijk zal worden ingekocht, is een vereenvoudiging van de inkoopprocedure en uniformiteit tussen gemeentes een wens van SBJ. Hierover zouden meer afdwingbare afspraken gemaakt moeten worden.

Wat betreft het verzamelen en gebruik van data blijven we als SBJ de bescherming van ons beroepsgeheim in het kader van datadeling en monitoring in de gaten houden. De balans tussen transparantie, monitoring en administratieve lasten is een delicate. Inzet hierbij is van onze zijde altijd geweest: lage administratieve lasten, geen inbreuk op beroepsgeheim van professionals en indien mogelijk vooral gebruik van reeds beschikbare data.

Stevige lokale teams en toegang

De professionals krijgen een prominente plek bij de inrichting van de lokale teams en in de toegang tot jeugdhulp. Dit betekent dat de inschatting of jeugdhulp noodzakelijk is, moet worden gemaakt door een deskundig professional. Ook wanneer de inzet is om hulpvragen van gezinnen zoveel mogelijk door het eigen netwerk te laten beantwoorden. Hetzelfde geldt voor de inzet van informele steunfiguren: Het vraagt in veel gevallen om professionele deskundigheid om het netwerk in te zetten, te begeleiden, maar ook in te schatten of het inzetten van het netwerk mogelijk is en of dit betrouwbaar genoeg is.

Wat betreft de inschatting van de jeugdhulp pleiten wij voor matched-care in tegenstelling tot stepped care. Maar indien de ingezette hulp niet passend is, dient niet alleen gekeken te worden naar op- en afschalen, maar ook naar een andere aanpak binnen zelfde 'niveau'. We blijven benadrukken dat de professional te allen tijde volgens de professionele standaard moet kunnen blijven handelen. Ook wanneer de hulp (nog) niet aantoonbaar effectief is, maar wel een positieve bijdrage heeft, moet de professional de ruimte houden om deze hulp in te zetten.

De lokale, multidisciplinaire teams zullen moeten bestaan uit professionals met een blik op het individu én op het collectief. Momenteel bestaat er vooral een individuele kijk, maar we zetten ons ervoor in om deze focus op individu aan te vullen met focus op pedagogische context (collectieve kijk), bijvoorbeeld door het toevoegen van opbouwwerkers of jongerenwerkers.

De term 'praktijkondersteuner Jeugd' wekt verwarring en dient daarom gewijzigd in 'jeugdconsulent' of 'ondersteuner jeugd'.

Overig

De Samenwerkende Beroepsverenigingen Jeugd zijn niet betrokken bij de financiële afspraken tussen de rijksoverheid en gemeenten over de jeugdhulp. De voorgenomen besparingsopgaves mogen wat ons betreft op geen enkele manier het inhoudelijke ontwikkelproces en daarmee de zorg voor kinderen, jongeren en gezinnen in de weg zitten. We zijn ons er van bewust dat voor gemeentes echter de bezuinigingen leidend blijven en dat het budgettair kader ook in de toekomst bepalend is voor in hoeverre gemeentes uitvoering kunnen geven aan de plannen van de HVA. Hier zullen we scherp op blijven toezien.

We maken ons zorgen over de bestendigheid van de agenda, mede gezien het 'boemerangbeleid' (Sharon Stellaard) en het feit dat nu weer initiatieven gestart worden die vergelijkbaar zijn met wat eerder is afgebroken, zoals CJG en wijkhuizen. Daarom zullen we blijven pleiten voor: bestendig wat goed werkt en begin pas iets nieuws als er een reële verwachting is dat dit beter werkt.

We zien dat een aantal onderwerpen beperkt aan bod komt in de agenda, maar voor professionals van groot belang zijn voor het slagen ervan: Arbeidsmarktproblematiek, Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming. Het contact met deze programma's moet worden geborgd. Onderwerpen als 'preventie' en 'jeugdGGZ' komen in tegenstelling tot opvoedingsproblemen en jeugdhulp weinig prominent en expliciet aan bod. Zeker vanwege de kennis over deze onderwerpen bij onze achterban, zullen we er voor blijven pleiten om deze onderwerpen bij de uitvoering van de agenda blijvend aandacht te schenken.

Vervoltraject SBJ

Met deze oplegger leggen wij de concept Hervormingsagenda aan jullie voor. Alle partijen uit de vijfhoek (naast VWS en gemeentes zijn dat de branches, cliënten en wij als professionals) hebben vier weken om al dan niet akkoord te gaan met het stuk.

Op woensdag 31 mei hebben wij een feestelijk moment waarop wij onze samenwerking als SBJ formeel vorm gaan geven. Op deze middag zullen we ook met elkaar in gesprek kunnen over de Hervormingsagenda.

NIP Nederlands
Instituut van
Psychologen

BV.JONG
KINDER- EN JONGERENWERK

nvo
nederlandse vereniging
van pedagogen en
onderwijskundigen

LHV

FVB
Federatie Vaktherapeutische Beroepen

AJN
JEUGDARTSEN NEDERLAND

NEDERLANDSE
VERENIGING voor
PSYCHIATRIE
KINDER- EN JEUGDPYSCHIATRIE

NVK

Nederlandse
Vereniging voor
Kindergeneeskunde

V&VN

Verpleegkundigen
Maatschappij &
Gezondheid

LVVP

LANDELIJKE VERENIGING VAN
VRIJGEVESTIGDE PSYCHOLOGEN
& PSYCHOTHEAPEUTEN

BPSW

beroepsvereniging
van professionals
in sociaal werk

Uiterlijk 12 juni horen wij graag van jullie of jullie redenen zien om niet akkoord te gaan met voorliggende Hervormingsagenda en zo ja, wat deze redenen zijn. Bij geen reactie gaan we er van uit dat jullie akkoord zijn.

Wij zien als direct betrokkenen, zoals hierboven ook al beschreven, kanttekeningen bij het stuk, maar zijn bovenal tevreden en positief over het eindresultaat. Er zal het nodige van ons gevraagd gaan worden in de uitwerking, maar we hebben er alle vertrouwen in dat we in dit traject noodzakelijke en belangrijke verbeteringen kunnen doorvoeren in het jeugdhulpstelsel. Over onze rol en inzet gaan we graag, aan de hand van een plan voor onze inzet de komende jaren en bijbehorende subsidie, met jullie in gesprek tijdens een nog in te plannen directeurenoverleg in september.

We zien uit naar jullie positieve reactie.

NIP Nederlands
Instituut van
Psychologen

BV.JONG
KINDER- EN JONGERENWERK

nvo
nederlandse vereniging
van pedagogen en
onderwijskundigen

LHV

FVB
Federatie Vaktherapeutische Beroepen

AJN
JEUGDARTSEN NEDERLAND

NEDERLANDSE
VERENIGING VOOR
PSYCHIATRIE
KINDER- EN JEUGDPYCHIATRIE

NVK

Nederlandse
Vereniging voor
Kindergeneeskunde

V&VN
Verpleegkundigen
Maatschappij &
Gezondheid

LVVP

LANDELIJKE VERENIGING VAN
VRIJGEVESTIGDE PSYCHOLOGEN
& PSYCHOTHERAPEUTEN

BPSW
beroepsvereniging
van professionals
in sociaal werk

De tijdlijn van de laatste fase van de Hervormingsagenda

- 12 december 2022 - Versie 5 ontvangen
- 20 december 2022 - Separaat delen over reikwijdte ontvangen
- 22 december 2022 - Bestuurlijk Overleg
- 11 januari 2022 - Reactie versie 5 met uitgebreide input ingezonden
- 20 januari 2023 - Versie 6 ontvangen
- 26 januari 2023 - Stuurgroep ivm versie 6
- 3 februari 2023 - Reactie versie 6 ingezonden
- 17 februari 2023 - Stuurgroep ivm notitie governance (geen HA bespreking)
- 1 maart 2023 - Versie 7 (incl trajectduur deel) ontvangen inclusief uitgebreide excel met reactie op input. Hierna is de Hervormingsagenda de 'koelkast in' gegaan (bewoording VWS) vanwege financiële impasse tussen VNG en VWS
- 18 april 2023 - Versie 8 (incl financieel kader) ontvangen
- 19 april 2023 - Stuurgroep ivm financieel kader, debat in Tweede Kamer (20 april)
- 9 mei 2023 - Versie 9 ontvangen incl landelijke inkoop afspraken
- 11 mei 2023 - Bestuurlijk Overleg (15 mei vervolg hierop)